

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ

MAK 482-Mühendislik ve Etik

Doç. Dr. Naci KURGAN

Etik Davranış Biçimleri

MAK 482-Mühendislik ve Etik

Hafta-9

Bir yandan teknolojinin hızla geliştiği, yaşam standartlarının yükseldiği, her geçen gün yeni buluşların yapıldığı bir dünyada, diğer yandan insan olarak her geçen gün yabancılaşmaya başladığımız bireyler, meslekler , ilkeler ve kurumlara dolu bir dünyada yaşıyoruz.

BARIŞ DOLU BİR DÜNYA

Yaşadığımız yüzyılda;

*daha doğru,
daha özgür,
daha eşit,
daha adil,
daha temiz,
daha yaşanılır*

bir dünyayı özlüyoruz.

Victor Hugo

***“ Herkes insanlığı
değiştirmeyi düşünür ama
kimse kendisinden başlamaz”
diyor .***

Ne kadar haklı....

Ahlak

Etik

Ahlak;

Bir toplumsal bilinç, davranış ve ideolojik ilişki biçimi;

İnsanlar arası ilişkilerde uyulması gereken manevi ilke ve kuralları içerir.

Ahlakın etkisi, yaptırımı, zorlayıcı gücü

İNSANIN VİCDANIDIR

Etik (Ethics)

Yunanca 'karakter' anlamına gelen 'ethos' sözcüğünden türetilmiştir. İnsanların töresel yada ahlaksal ilişkilerini, davranış biçimlerini ve görüşlerini araştıran bir felsefe dalıdır.

**Etik doğru ve yanlış
teorisidir,**

Ahlak ise onun pratiği...

Etik ahlak felsefesidir...

Etik

İnsan tutum ve davranışlarının iyi-kötü ya da doğru-yanlış olup olmadıklarına ilişkin değerlendirmeler alanı

Doğru kararlara varmak için bireylerin geliştirdiği çerçeve kuralların bütünüdür.

TOPLUMDA UYULMASI BEKLENEN ETİK İLKELER

- ▶ **Adalet**
- ▶ **Eşitlik**
- ▶ **Dürüstlük ve Doğruluk**
- ▶ **Sorumluluk**
- ▶ **İnsan Hakları**
- ▶ **Humanizm**
- ▶ **Sevgi**
- ▶ **Hoşgörü**
- ▶ **Saygı**
- ▶ **Demokrasi**
- ▶ **Hak ve Özgürlükler**

ADALET

Adalet;

**Hak sahiplerine (herkese)
hakkını vermek ve layık olduğu
muameleyi yapmak**

Zulüm etmemek.

EŞİTLİK

Eşitlik; yararların, sıkıntıların, görevlerin dağıtılmasında

uygulanacak sınırların belirlenmesini içerir.

Eşitlik, dürüstlük ve adalet kavramları ile özdeşleşmiş bir kavramdır.

DÜRÜSTLÜK VE DOĞRULUK

Doğruluk, gerçeği söylemek

Dürüstlük, sözüne bağlı kalmak ve kendinden bekleneni vermektir.

Dürüstlüğü kanıtlamanın yolu o sırada yanınızda olmayan birine sadakat göstermenizdir. Yine **yalancılık** önemli bir göstergedir.

Doğruluğun ve dürüstlüğün olmadığı yerde **güven** de olmaz.

SORUMLULUK

Belirli bir görevin istenilen **nitelik ve **nicelikte** yapılması demektir.**

İNSAN HAKLARI

İnsan hakları, insanın insan olmasından dolayı sahip olduğu, **dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez** nitelikte, kişiliğe bağlı haklardır.

SEVGİ

Sevgi insanın kendisiyle ve başkalarıyla kuşatıcı (barış içinde) bir ilişki kurması demektir. Muhabbet, sohbet.

Ruhun kendisinden lezzet duyduğu şeye meyletmesi,

Sevgi sadece insanlara yönelik olmamalı kişi yaptığı işi de sevmelidir.

HOŞGÖRÜ

Hoşgörü, yasalara ve etik kurallara aykırı olmadıkça, sevilmeyen ya da onaylanmayan şeylerin varlığına tahammül göstermektir.

SAYGI

Saygı, bazılarının zannettiği gibi korkmak, çekinmek değildir.

Saygılı olmak, bir insanı olduğu gibi görebilmek ve onu özgün bireyselliği içinde fark edebilmektir.

DEMOKRASİ

Demokrasi insana değer veren ve insan kişiliğinin özgürce ve eksiksiz olarak geliştirilmesine fırsat veren bir yönetim biçimidir.

Yönetimin söz konusu olduğu her ortamda demokratik tutum ve davranışlar sergilemek bir etik kuraldır.

HAK VE ÖZGÜRLÜK

Özgürlük, bireyin bir şeyi **yapma ya da yapmama** serbestliğidir.

Hak ise özgürlükten daha geniş bir kavramdır. Yalnızca özgür olmayı değil, bunun yanı sıra devletten ya da toplumdan bazı istemlerde bulunmayı da içerir.

Herkesin meşru olan **salahiyeti**, iktidarı, bir şey üzerindeki **malikiyeti**.

ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR

- ▶ **Ayrımcılık**
- ▶ **Şiddet-Baskı-Saldırganlık**
- ▶ **Sömürü**
- ▶ **Bencillik**
- ▶ **Yolsuzluk**
- ▶ **Hakaret ve Küfür**
- ▶ **Bedensel ve Cinsel Taciz**
- ▶ **Kötü Alışkanlıklar**
- ▶ **Dedikodu**

AYRIMCILIK

Ön yargılarla hareket ederek, bir grup insana karşı adaletsiz ve zarar verecek biçimdeki her türlü davranış, ayrımcılıktır.

İrk, dil, din, mezhep, cinsiyet gibi farklılıklardan hareketle yapılan bu tür davranışlar etik dışıdır.

ŞİDDET-BASKI-SALDIRGANLIK

Şiddet bireyin önünü tıkayan ya da tıkadığını düşündüğü engelleri ortadan kaldırmak için baskıya kaba kuvvete başvurmasıdır.

Şiddet sözle ya da davranışla olabilir. Ancak çözüm değildir. Aksine daha büyük sorunlara yol açar.

SÖMÜRÜ (İSTİSMAR)

Sömürü, insanın başka insanları kendi amaçları için bir araç olarak kullanması ve kaynakların adaletsiz kullanılmasını ifade eder.

Sömürülen kişi zorlanarak ya da aldatılarak yapılabilir.

Sömürülen kişi yapılan eylemlere gönüllü olarak rıza gösterebilir.

BENCİLLİK

Kişinin başkalarının yararını düşünmeden; kimi kez onlara zarar vererek; davranışlarını yalnız kendi gereksinimlerini giderecek, kendine çıkar sağlayacak şekilde yönlendirmesidir.

Bencil insanlar, her şey kendilerinin olsun isterler, vermekten zevk duymaz, yalnızca almaktan hoşlanır.

YOLSUZLUK

Yolsuzluk, bir çıkar karşılığında, devletin kaynaklarının yasa dışı kullanımı olarak tanımlanabilir.

Burada sağlanan kazançlar maddi olabileceği gibi maddi olmaya da bilir.

HAKARET VE KÜFÜR

Sözlü taciz olarak değerlendirilebilecek olan hakaret ve küfür, sözel bir şiddet göstergisidir.

BEDENSEL VE CİNSEL TACİZ

Bedensel taciz şiddetin bir türü, bir ürünüdür. En yaygın biçimi dayaktır.

Cinsel taciz ise çocuğa, gence, kadına, erkeğe; sözle, el-kol hareketleriyle rahatsız etmektir.

KÖTÜ ALIŞKANLIKLAR

Alkol, sigara, kumar vb. alışkanlıklar kötü alışkanlıklar olarak adlandırılabilir.

Bu alışkanlıklar yaşamı olumsuz etkiliyorsa, toplum içinde rahatsızlık sebebiyse kişiyi ilgilendirmekten çıkıp toplumsal bir sorun olur.

DEDİKODU

Genel olarak dedikodu, gerçek olup olmadığı bilinmeden başkalarına kara almak, insanları kötülemek, kınamak, suçlamak amacıyla yapılan konuşmalardır.

ETİK DIŞI DAVRANIŐIN SAVUNULMASI

Kopya çekiyorum ; çünkü sorular çok zor....

Yalan söyledim; çünkü bu beyaz bir yalan.....

Derste konuşuyorum ; çünkü herkes konuşuyor....

Sigara içiyorum ; çünkü kimse görmüyor, bilmiyor....

**Gerçeği söylemedim; eđer söylersem
arkadaşıım bana küser...**

**Ona saygı göstermiyorum; çünkü onu
sevmiyorum...**

Yere çöp attım; çünkü herkes atıyor...

**Kardeşıimi dövüdüm; çünkü beni
dinlemiyor...**

**Ayşe'yi bu konuda kandırdım;
çünkü benim değeri mi bilmiyor, ben
sömürülüyorum o halde ben de kendi
çıkarlarımı düşünmek zorundayım....**

**Onun hata yaptığını biliyorum; ama
onu uyaramam çünkü kızar, küser....**